

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΟΙ ΛΑΚΚΙΩΤΕΣ

Τετράραχος, θεεφτάρι, είχε γίνει ο Τάσος ο Μεδέλλκος, ένας γον- τός και θρησιώφωρος Βουλγάρος κοιματάρης, ψηλός σαν κλαδομή- νος λάτανος, που είχε συλληφεί αιχμάλωτος στο 1913, κ' εστάθη μ' άλλους αιχμάλωτους στην Κρήτη.

—Τι θα μās πε- ράσουν για τιπο- τε Χαλκιώτες :

Οι άλλοι αιχμάλωτοι κρατηθήσανε στις πό- λεις, στο Ρέθυμνο, δεξιά κ' αριστερά. Αιτών ό- μως, επειδή φαινόταν άγριος πολύ, τον στείλανε στους Λάκκους, άπάνω εκεί στις Κυδωνίες, για περισσότερη ά- σφάλεια.

Οι Λακκιώτες δέχθηκαν με καλοσύνη τον άπεροστό ξένο τους και τον βάλαν να καθίρει στο σχολείο του χωριού τους. Καθένας τους δέ τούστειλε και κάτι τι, μια μπατανία, ένα προ- σκεφάλι, μια πετσέτα, ό,τι του χρειαζόταν για νά βολέψει.

Ο Τάσος ο Μεδέλλκος, που τά παρακολούθησε όλα αυτά μ' ένα βήλιμα γεμάτο από φόβο κ' έτοιμα, σαν λόκος κλεισμένος στο κλουβί, δέν ήξερε στο τέλος τι να πη και πως να τά ξεπρήσει.

—Νά τον κρατήσουν τον πη- γαν και πάνω ή για νά τον κά- νουμεν γεμωτό και του κουβάλη- σαν τούση προίκα !...

Τό πρώτο βράδυ, όταν έπεσε να πλαγιάσει, άκουσε άπ' έξω έναν ήχοτο θόρυβο.

Γιαθύητρε άμέσως σε μια άκρη, σαν άγριος που τό κινήσουν. Μά άντι νά ιδή τον θάνατο, είδε τον κεντηλαφάρη του χωριού τά του φρόνη μωχθρόηπτες, στεγάδια, μυγάδια και ετοιμοκώδια.

Τό πρωί, πάλι, του πήγαν ένα ποτήρι κρασί γεμάτο ξεχέρια, περιφωρο κρασί του τότου, κ' άνθότυπο.

—Μωρέ, τά Γκώσποτ ! (βρέ, για τό Θεό !). Τι είναι τούτα ; Μήν κάνουν λάθος και μέ παίρουνε για κανέναν άλλο ; μοιραίωσης ό Βουλγάρος κοιματάρης.

Τό μεσημέρι του κουβάλησαν ένα κοιμάτι χοιρινό του γάλακτος. Τό βράδυ, κρέας βραστό, τετράπαχο, ξεστό-ξεστό και νόστιμο, που δέν τό χόρτανε. Την επομένη, την μεθεπομένη, τά ίδια και χειρότερα, ή... καλύτερα, να ποιως.

—Σπολιώμε νά Γκώσποτ ! (Αόξα τό Θεό !). Σίγουρα θύ νομίζουτε ότι ενό θμα ό Τάσος ! Θεέ μου, και νά μην τε- λειώνε ό πόλεμος !... Χριστέ μου, και νάμνα αιχμάλωτος για όλη τη ζωή μου στην Κρήτη !... Έλεγε και ξανάλεγε ό Τά- σος.

***

Έτσι είχαν τά πράγματα, ό Τάσος περνούσε μετέικα, όταν άξαφνα, μια μέρα πήγε στους Λάκκους ένας νοματάρης με δυό χοροφύλακας και κάτι χωριά στά χέρια και ζή- τησε νά τον πάρη και τό τον πη νά δουλέψη σε κάποιο δρο- μού που φτιαχάνε κάτω, κοντά στά Χανιά. Σηρώθηκε άνωσ στο πόδι δλο τό χωριό και παρά λίγο νά κινήη τά όργανα της χοροφυλάκης κοιματίας.

Έτσι ό Τάσος ό Μεδέλλκος έμεινε και πάλι στο χωριό και για νά του περάση λίγο κ' ή στενωπώρια του πήγαν μια ξεγκώητητα και μια πεντακοσάρια πρώτης τάξηςος κρασί !...

Ήταν φως φανερό πειά ότι ή για τό Τάσο τον Βουλ- γάγον τον νομίζαν, ή τον πήρανε για... νά πιάσουν σοί στους Λάκκους !...

Και όδωτον περνούα ή νομοκρέες, τό καλύτερο για στον Τάσο τό πήγαναι και του ποηλιού τό γάλα στο Βουλγάρω αιχμάλωτο...

Έτσι έγινε τετράραχος, σοστό θεεφτάρι, ό Μεδέλλκος.

Τό χωριό πήγε σύσσωμο στά Χανιά.

ρη τό Μεδέλλκο για νά δουλέψη από δρόμο τών Χανιών. Όλο τό χωριό πήγε σίσωσιμο στη Γενική Διοίκηση, στά Χανιά, και τό άκρίτησε αυτό :

—Τι θα μās περάσουνε για Χαλκιώ- τες ;

Κ' ή Διοίκηση, για νά τους εξαγοστή- ση, τους έκανε τό χατήρι. Μετάθεσε τό νοματάρη στο Γα- ρόζο !...

—Ε, σίγουρα πειά, τον Τάσο τον θέλουμε στους Λάκκους για σοί, λέγαμε δλο.

Γ' αυτό τον τρέψανε και τον ντίνανε, γι' αύ- τό δέν άφηναν κανένα νά τον άγγίξη !... Τό πι- στεψε αυτό στο τέλος κ' ό ίδιος ό Τάσος. Κι άρχισε νά σκέφτεται !...

Την Τάσωνα, τί θα την έκανε πείον τί γε- νωακο του την Τάσωνα, μια Βουλγάρω χορητοδοφάουσα, με κάτι μπρούτα σαν δοχάρια ; Και τί θα τάκαν τά κωλαίτικα (τά μικρά) τά Τασοποηία, που τάβλεπε οφωάνερα μπροστά του κάθε βράδυ, ακάθαρτα, ιπόξανα, χο- ητροπαλά, νά κωλούνται στις αόλης τις λάσπες ;...

Όά τά έγκατέλειπε αυτά και θα καταπαυόντανε να κινήη νέα όαητα, έδω φέρα, στην Κρήτη ; Ό' άπαυιό- ντα τό κωμινό τό σπατάκι του, έκαί τάβανο στο Περίν, που ήταν στολισμένο πάντοτε τό ταβάνι και τό χαρμάτι με τό κωκανε πιπερές σαν τη φωτιά και κίτρινες φώρες από κωλαίτικα χρυσολά, και ζωσιμενο από άρ- μαθές φώλων κανονό ; Τό σπατάκι του, με τις μεγά- λες κωκοίθες, μεγάλες σαν μούσπετες, στην αόη, με τις νελάδες, τά χορηώνια και τις όρνιθες, με την μεγάλη ελακκοκίθιας (χίτρα) άπάνω στη φωτιά, που κόχλιζε πάντα τό βραστό με μαιντανό, και μο- σοβόλαγε ή πιπεράτη κάρικιας ;... Θεέ μου ! Τά συλλογί- ζεται όύ αυτά και τρέχουσε τά όαία του !... Έδω στην Κρή- τη δέν φταίνον «ταρατόρες», ούτε κάρικιας, ούτε πιπερές ψημμένες, και μεγάλες κωκανε πιπερές, φουκοκίτες σαν φέ- πα !... Έδω στην Κρήτη άνωσ έχουν άλλα, έντελώς άγνω- στα φαγά, άλλα και πιο νόστιμα. Από τό χοιρινό με μάρ- νο, ός τά μαύρα, τά όδύλακα μάτια των γυναικών, κ' από τις μωχθρές, τό άνθότυπο και τους κωπομοχθροίτους σα- λιαράκος, ός τά δειμένα, τά μελαχρινά και μελωμένα σώ- ματα των κοριτσών, εν' όια λαχταριστά και πεντανόστιμα.

Διαφορά μεγάλη δηλαδή. Σαν καλύτερα ενε έδω στην Κρήτη, σκέφτεται ό Τάσος. Στο καλό λοιπόν κ' ή Τάσωνα και τ' αρχοκροσολού της !...

Ζήτη τό Κρήτη κ' ό πόλεμος !

Τό ζήτημα ενε τώρα από πού θ' άρχισή ή άναπαυαγωγή ! Ποιά θα του δίναν προία για νά πιάσουν σοί.

Έκείνη την κανέλλια και μοσχομουρισμένη κόρη του δι- πλανού γειτόνου, τη Ζωητιά, ή εκείνη την άλλη την ψηλή και λυγερή σαν κωπαρίσια, που άκούει νά τη φωνάζουνε «Κρι- σταλινή» ; Μήπως εκείνη παρακάτω τη χλωμή, με τό με- γάλα φουδια και τό μάτι τά κατωμαρα, ή την άλλη τη Φλωρίτα, που ενε σαν νά τη ζήσουνε κανείς με λάδι και με μέλι ;

Μήπως αήτη τη χήρα που του έφεργε κωροφύρεση Κρητιά τις πιο πολλές φορές, ή την άλλη την άναπαυητη, που ενε σαν όμοιο αγλάδι ;

Άν τον ρωτούσανε αυτόν, θ' άρχιζε από την κωαζώ- χτρα, τη χοντήρη, τη στοργική και γεμάτη σαν μωχθρα φρέσκη και σαν ζημάρι άνεδατά !...

Άλλά, αυτό τό έλεπε, να έζη και αξιόψεις νά διαλέξη !... Άς του δώσουν όποια θέλουμε ! Βο- λικός εν' ό Τάσος.

Άφαγα, αήτη τη στυγ- μη κωπαίνες χητίρησαν και χορηόμενος ό κώσιος ξεζυ- θηκε στους δρόμους.

Τι νά σωβαίνη άραγε ; ...Σήμερα γιορτή, να πη κανείς, δέν ενε, και άν ή- τανε, τέτοια όρα, κοντά τό μεσημέρι, ή κωπαίνες τί ζήτην ;...

—Τι ενε ; Τι τρέχει, βρέ παιδιά ; ρωτάει ό Τάσος

Τετράραχος, θεεφτάρι.

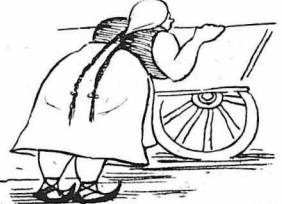
...Σίγουρα θα με περάσανε για τον Τάσο των Βουλγάρων.

—Τι λένε στο Λονδί- νο για τους Λακκιούς ;

Άρχισανε, μάλιστα, νά μη τον χο- ρουν τά «πο- τούκιας» του και του φτια- σανε «σαλά- ριας» (βράκες Κρητικές).

Σε λίγες ή- μέρες μωχθ- ρες άκόμα, ότι τιμωρήθη- κε κ' ό νο- μιματόρης που ελχε πάει στο χωριό νά πά-

'Η κωκοίρα ή χονδρή ή Τάσωνα !...

άνοιγοντας το παράθυρο.

— Είρήνη! του φωνάζουν.

Είρήνη! Τι Είρήνη!... 'Από καμιά Είρηνη θ' άρχισουν λοιπόν; 'Αλλά πού να είνε άραγε;... Είρηνης ήξερε δύο—τούς. Μιά μάλιστα που είχε καθίσει και στο μάτι.

Τέλος πάντων, έτοιμος είνε. 'Όσοια θέλουμε άς τους δώσουμε.

Μτάι! Μπούι! 'Ανοίχτε τώρα ή πόρτα της κάμαρας του και πήρε μέσα ή γριά Κοινοπούλου κ' από κοντά ο Πάρεδρος, ο πατάς και δυό—πρεζι πολίτες, παιδομάνα άρσενό, αλλά σκοπεύλια καμιά.

— Συγχαρητήρια, Μεδέλκο. 'Ετελείωσε!

— Είχαρστώ! Στους όμοιούς σας...

— 'Ετελείωσε! Τελείωσε, Μεδέλκο, ζήτω!...

— Τελείωσε λοιπόν! 'Ε, κ'ά γραδέματα φάντοζα ικαλά! στέφανα, άπάντησε ο Τάσκος.

— 'Ετελείωσε ο πόλεμος και άπεγράφη ή είρήνη. Τώρα θα πάς και σύ στο σπίτι σου, να δής και τους δικούς σου, του Λένε.

— Πώς; τραυλίξα ο Τάσκος.

— Νά, εϊο' έλευθερος πιά να φύγης. Νά πάς στο καλό, να ιδής ή γυναίκα, τα παιδιά σου, που θά τα περιμένουν.

Νά φύγη!... 'Αλλά γιατί να φύγη; Καλά ήμανε κ' έδω. Τέτοια είρήνη νάλατε. 'Αλλες... Είρήνες δέν υπάρχουν;

Την άλλη μέρα το χωριό τόν ξεπροβόδισε παύλιον —ήταν ο μόνος άνθρωπος που κατοικούσαν τόν τέλος του πολέμου— κ'ά κ' είχαρστημένον. Το χωριό ήταν περιφρανο, γιατί με την περιφραση έκανε στον αζιμάλιτο, δέν θα σχηματίζανε κακή ιδέα στη Βουλγαρία για τους Λάσκους!...

'Όλα κ' όλα!... Οι Λάσκοιτες προσέγγινε πολύ σ' αυτό. Φροντίζουν να μιλάν όλοι ο κόσμος, όλη ή κρήλος για τόν χωριό τους.

Σ' Ερώτηση και σ' 'Ασία, όλοι για τους Λάσκους πρέπει να μιλάν!...

Γι' αυτό κ' όταν γύρισε ένας άνδρακμοσάρχης Λάσκοιτης, που είχε πάει με τόν Βενέζελο στο Λονδίνο, για την άπογραφή μιας συνθήκης που έγινε με την Τουρκία στα δώδεκα, τότε προηγήσαν οι Λάσκοιτες και ή πρώτη συνθήκη του που ζάνανε, δέν ήταν ούτε για ή συνθήκη, ούτε για τόν πόλεμο, ούτε για τίποτε άλλο, παρά μονάχα:

— Τι ιδέα έχουν στο Λονδίνο για τους Λάσκους!

Φαντασθήτε πιά τώρα τί θά λένε στη Βουλγαρία για τους Λάσκους, άφού γύρισ' εκεί ο Τάσκος ο Μεδέλκος, τετράστιχος, σωστό θρεγτάρι!...

Σημα της φιλοξενίας του χωριού κατατέθεν!...

ΣΤΑΜ, ΣΤΑΜ.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ, ΚΟΥΣΚΟΥΣΟΥΡΙΕΣ, ΑΣΤΕΙΑ

('Από τ'α σατυρικά φύλλα έλου του κόσμου).

— Ο έφοτοςτυχημένος: 'Ανα, δεσποινίς 'Αννα, ήθελα να ήμωνα τόν παναφόρο σας που προσταταίει τόν τριμφορό σας σώμα ατ' τόν κρό.

— Και νομίζετε πως θα φορεθώ ένα τόσο... έ λ α φ ρ ό ύφανση!

— Στο δικαστήριον. — Ο Π ρ ο δ ρ ο ς: — Κατηγορείσαι, ότι επί μια τριτία δέν είπες ούτε μια λέξη στη γυναίκα σου. Γιατί τόκιμας αυτό;

— Ο κ α τ η γ ο ρ ο υ μ ε ν ο ς: — Δέν ήθελα να... την διακόψω, κ. κριόδρε!...

— Τι θά πη, υπασιτά, διπλωματία;

— Διπλωματία θά πη... να βρ' ζεις έναν πιστόλορα, χωρίς να τόν προσβάλλεις!...

— Η γεροτυποκόρη πρὸς τόν γέο: — Για φανταστήτε... 'Απόψε σας έδλεπα στ' όνειρό μου... Κι' είμαστε μάλιστα μπροστά στο βομό της εκκλησίας. Λέπε ν' άληθινήν τ' όνειρό μου;

— Καθόλου παραξένο, δεσποινίς. 'Όσοι να γίνω... κοιμητόρας σας!...

— 'Α, φίλη μου, με δραματικό συγγραφέα δέν έννοώ ποτέ να παντρευτώ!...

— Γιατί, άγαπητή μου;

— Γιατί θάχο κάθε μέρα μαζί του σ κ η ν έ ς και δέν θα μπορώ να τού παίζω με κανέναν άλλο καμιά φάρσα!...

— 'Ε, γιασρέ, Σε βλέπω να λάμπεις από χαρά!...

— 'Α, βέβαια. Την παίρνω έλαφρά τη ζωή!...

— Τη ζωή των άλλων θέλεις να πής!...

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΟΙ ΓΑΤΟΙ ΚΑΙ Η ΓΑΤΕΣ

'Η λατρεία των γάτων στην άρχαία Αίγυπτο. 'Όπου γίνεται αίτια να κυριευτή μιá πόλις. 'Η γάτες και ο Μωάμεθ. Γιατί άγαπεύν τους γάτους οι Σουηδοί. Μία ναυτική πρόληψις. Τό καταφραμένο καράβι. Οι γάτοι και οι δαιμονισμένοι. Ποιός γέννησε τις γάτες. Τό ειδύλλιο του Σατανά και της Σελλήνης.

Είνε γνωστόν, ότι οι άρχαίοι Αίγυπτιοι ελάτρευαν τους γάτους ως θεούς.

Έξείνο που δέν είνε γνωστόν είνε, ότι οι θεοί αΐτοί, αντί να σώζουν τους Αίγυπτιούς, πολλές φορές τους παίρναν στο λαμό τους.

Κάποτε πολυάριθμοι έχθρικοί στρατός πολιορκούσαν μιá Αίγυπτιακή πόλι. Μ' όλες όμως τις επιθέσεις που έκανε και τ'α πολιορκητικά μέσα που διάθεσε, δέν κατούθοναν να την κυριεύουν.

Τότε ο στρατηγός τόν έχθρο έσοκρήθη τ'ό εξής:

'Εστειλε στα γύρω χωριά και τού έμάζεψαν όσες γάτες βρήκανε σ' αυτά. Τις γάτες αυτές τις μάζεψε κατόπιν στους στρατώτες που θά επέπιθετο κατά της πολιορκουμένης Αίγυπτιακής πόλεως και τούς συμβούλεψε να τις κρατάνε επιδεικτικά κατά την επίθεσιν. 'Ετσι, κατά τή μάχη, οι πολιορκουόμενοι Αίγυπτιοί, φοβόμενοι μήπως χυλήσουν τις γάτες, έφραζαν στα κοινοπούτά τ'α τ'α και τ'α ακανάτι του. Κατόπιν αΐτοί, ή πόλις τών έχθρευθη από τους έχθρούς, χωρίς να χυθή καθόλου αίμα!...

***

Μετά την ξένη κατοχή της Αίγυπτού, ή λατρεία των γάτων εξέτεσε. Την επανέφερε ο Μωάμεθ, ο όποιος άγαπούσε κ' έσέβετο, ως γνωστόν, τους γάτους.

— Είς τις πάντοτε θέσι στον παράδεισό μου, είνε μιá μέρα, χαϊδεύοντας έναν άτ' τούς πολλούς κληροθετημένους γάτους που τόν περιεσπαζήσαν.

Και συνέχισε:

— Χαιρώ σ'ό σένα, ώ ιερό ζώο, και στους άγαπόνους σου, όλα τ'α δικαιώματά της ζωής. Θα άφρονήσασιν τού λαού από φυσικό θάνατο.

'Αλλόμονο σ' όποιον σκοτώσει γάτο!...

Κι' από τότε οι Μουσουλμανοί διητηρήσαν ένα είδος σεβασμού πρὸς τις γάτες.

***

Στη Σουηδία λατρεύεται επίσης ο γάτος και ίδιος από τους χωρικούς. 'Η λατρεία αΐτη χρονολογείται από τόν δεκάτο έβδομο αΐωνα.

Την εποχή αΐτη δοκάζοντοσαν στη Σκανδιναβική πρωτεύουσα έδωκερήματα μάγια, οι όποιοί δέν δίστασαν να όμολογήσουν, ότι είχαν κάμει συμβόλαια με τόν διάβολο!...

— Ο Σατανάς από έμάοχ ή της άναγνωριστικός που έβαναν, έχάρισε σ'όν καθένα από ένα δόφο, διά τού όποιον μπορούσαν να βιάζονιν όποιον ήθελαν και να καταστρέφον χωρίς και χωριά! 'Αντιγύρισε όμως τ'α δόφο αυτά τούς τ' άρπαξαν και τ'α φάγανε ή γάτες. 'Ετσι ή γάτες έσοσαν τόν τάκο και έσπέρσαν τους μάγους από τή διαβολική τους παντοδυναμία.

Γι' αυτό και οι Σουηδοί τούς είνωμονοιν και τούς άγατούν.

***

Οι ντοπιοί τών βορείων μερών της Εύρωπης πιστεύουν πιά πως άν ήξουν από ένα πλοίο μιá γάτα στη θάλασσα, έντός τριών ήμερών θα σιωπήη τ'α καΐα φοβερά. Αιτηρόντα δε σχετικάς, πως ένας 'Ολλανδός πλότος έχάρξε μιá φράξ ήνω γάτο στη θάλασσα και τόν πλοίο τόν δέν κατούθονε πιά ν' άγκυροβολήση σε κανένα ήθελαν. Κληθονόζονταν έτσι μήνες και μήνες έπάνω στο κήματα και τόν πλοίο του λίγο έλειπε να τρελλωθ ή από τήν απελπισία του κ' από τ'α μυστηριώδη ντοπιοσιματά άοράτων γάτων, που άκούονταν όλη νύχτα ήχοσ στο πλοίο.

***

Στην 'Ιρλανδία εξ άλλου, πιστεύουν πως ήνω θάφρον ένα γάτο ζονταν... γατρεύεται ένας δαιμονισμένος!...

Πρέπει όμως ο γάτος αυτός να ταρή άνάσκελα!...

Οι χωρικοί της 'Ελβετίας πιστεύουν, τέλος, ότι ή γάτες κατάγονται από τόν... φεγγάρι! Λένε δηλαδή, ότι κάποτε ο Σατανάς έρουτήθηκε τόν φεγγάρι, τόν πιάνασε και τόκιμασε δικό του. Μετά έννα μήνες τόν φεγγάρι γέννησε ένα σοσό γάτους κ' έπειδή δέν είχανε πού να σταθούν, έπεσαν έπάνω στη γή. Γι' αυτό οι γάτοι, ζήτωντας να φτάσουν τή μητέρα τους, ανεβαίνον τή νύχτα στα κεραμίδια και τή φωνάζουν.

***

Πρακτικώτεροι από όλους οι έξωδοχοί τών Παρισίων, πιάνον τις γάτες, τις... μαγειρεύον και τις σερβίζουν στους πλάτες τους ως... λαγούς!...

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΠΑΘΟΣ

...Τετέλειμα!...

(Τού Λέον Μπουνά)

